

א) [עירובין גג.] ב) כ"מ פד.
ג) ס"ח ל"ג ד' ו"ג הערוך
ד) ארבעה פ"י ט"ה. ה) ו"ה
ו) ט"ז פ"א. ז) ו"ב ארבעה ט"ה.

גליון הש"ס

גברא הכובי קריבא. עין
אליה רבה א"ת שומן תקפת
ס"ק ט"ו.

הגהות הב"ח

א) ג' ד' טו"ב בר המנה
תפסיה אהא אבי ל"ל ותיבת
דקיקיה נמק: ב) ג' ש"ח
לכו תוסא א"ל אין א"ת לכו
במקרי א"ל אין: ג) ש"ח
כל ספדי ונלא ראה
למיו: ד) ה"ב ד"ה מ"ן
מקרא משום דקא סבר
טומאה רצוצה נוקפת
ועולה:

מוסף רש"י

כל שאין תחתיה אלא
סנדלין בימות החמה כו'.
של בעל הבית שנתנו שם,
כשהוא לא נשכח ולכן חולץ
מעליו ונתנו תחת מעטת.
אלא למה תתמה דברים
אחרים גוף הוא לו, שמעליו
גוף ביתו לשם וסופה כו'...
שני בתים. ה"ו כ"ה וערוך
ג' ש"פ. ודבריו מלכו
וקרינו עור פניו ב"ח פ"ד וכו'
ד"ה בחובות ז'.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

למדורה. שמוקפת קדירות והאש בלמעט. אף כן המפה והלחם
בלמעט והקערות סביב: כל שאין סתפיה כו'. דלמרינן צפסמין
(דף ק"ב). ארכלין תחת המטה אפי' ממוסין בכלי ברזל רוח רעה
שורה עליהן: דרך לנעול מנעלין צימות החמה וסנדלים צימות
הגשמים בצביל הטעט: אלא סנדלים

למדורה וקדרות מקיפות אותה מטה של
תלמידו חכמים כיצד כל שאין תחתיה אלא
סנדליו בימות החמה ומנעלין בימות הגשמים
ושל עם הארץ דומה לאוצר בלום: ר' בנאה
הוה קא מציינן מערתא כי מטא למערתא
דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם
דקאי קמי בבא א"ל מאי קא עביד אברהם

מציינן מערתא. משום (ו') דקבר סמוס טומאה נוקעת ועולה
לדלמך כזמה דוכמי וכו' והא אין קברי עובדי כוכבים
מטמאים כהאל משום דאין קרויין אדם ופילו רבנן דפלגי אר' שמעון
(יבמות פ"א). ואמרי דמטמאים כהאל מ"מ צבקר שלפני הדיבור לא
מרצה לה צבקר (דף נ"ד). אלא לענין
נגיעה או נקבר לרבות קבץ שלפני
הדיבור ומקרא דכתיב גבי נגיעה
מרזי לה התם יש לומר דלכנהס
נקרא אדם דכתיב האדם הגדול וכן
אדם הראשון ולהכי אין למעטס
מקרא דלדס [וע"ע מוס' יבמות פ"א.
ד"ה קב"ן]:

כל

א"ל גאני בכנפה דשרה וקא מעיינא ליה ברישיה א"ל זיל אימא ליה בנאה
קאי אבבא א"ל ליעול מידע ידעי דיצר בהאי עלמא ליכא עייל עיין ונפק כי
מטא למערתא דאדם הראשון יצתה בת קול ואמרה נסתכלה בדמות דיוקני
בריוקני עצמה אל תסתכל הא בעינא לציוני מערתא כמדת החיצונה כך
מדת הפנימית ולמ"ד (ב) שני בתים זו למעלה מזו כמדת עליונה כך מדת
התחתונה א"ר בנאה נסתכלתי בשני עקיבו ודומים לשני גלגלי חמה הכל
בפני שרה כקוף בפני אדם שרה בפני חוה כקוף בפני אדם חוה בפני
אדם כקוף בפני אדם אדם בפני שכינה כקוף בפני אדם (ג) שופריה דרב כהנא
(ד) מעין שופריה דרב שופריה (רב) מעין שופריה דרבי אבהו שופריה דר' אבהו
מעין שופריה דיעקב אבינו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון
ההוא אמגושיה דהוה חטיט שכבי כי במטא אמערתא דרב טובי בר מתנה
תפשיה (ה) בדיקניה אתא אביי א"ל במטא מינד שבקיה לשנה אחרת
הדר אתא תפשיה בדיקניה אתא אביי לא שבקיה עד דאייתי מספרא
וגויא לדיקניה ההוא דאמר להו חביתא דעפרא לחד בראי חביתא דגרמי
לחד בראי חביתא (ו) דאודרא לחד בראי לא הוה ידעי מאי קאמר להו אתו
לקמיה דרבי בנאה אמר להו אית לכו ארעא אמרו ליה אין אית לכו חיותא (ז)
אין אית לכו בסתרקי אין אי הכי הכי קאמר לכו ההוא גברא דשמעה לדביתוהו
דקא אמרה לברתה אמאי לא צניעת באיסורא הך איתחא עשרה בני
אית לה ולית לי מאבוך אלא חד כי שכבי אמר להו כל נכסי לחד
ברא לא ידעי להי מינייהו אתו לקמיה דרבי בנאה אמר להו זילו (ח) חבוטו
קברא דאבוכון עד דקאי ומגלי לכו להי מיניכו שבקא אזלו כולהו ההוא
דבריה הוה לא אזל אמר להו כולהו נכסי דהאי אזלו אכלו קורצא בי מלכא
אמרי איכא גברא חד ביהודאי דקא מפיק ממונא מאנשי כלא סהדי
ובלא (ט) מירי אתוהו חבשוהו אזלא דביתוהו אמרה להו עבדא חד הוה לי
פסקו לרישיה ופשטו למשכיה ואכלו בישריה וקא מלו ביה מיא ומשקו ביה
לחברייה ולא קא יתבי לי דמי ולא אנריה לא ידעי מאי קא אמרה להו אמרי
ניתו לחכימא דיהודאי ולימא קרויהו לר' בנאה אמר להו זרנוקא אמרה לכו אמרי
הואיל וחכים כולי האי ליתוב אבבא ונידון דינא הוא דהוה כתיב באבולא כל
דיין דמתקרי לדין לא שמיה דיין אמר להו אלא מעתה אתא איניש מעלמא
ומזמין

החיצונה. שבה ג' אבות ואמהות כך מדת הפנימית. וכמאן דריש מכפלה שני בתים זה לפניו מזה ופולגתא דרב ושמואל היא צביד
מעברין (עירובין דף גג.). כך מדת התחבובות. ודי לך צליון עליונה: כשני עקיבו של אדם הראשון כו'. והאי דכתיב (ג) [בבבא פ"א] כי עפר אתה ואל
עפר תשוב הא פרכינן ליה במסכת שבת בפרק שאל (דף ק"ב): ומוקמינן לה ההוא שעה אחת קודם תחיית המתים: שופריה דר' אבהו
מעין שופריה דיעקב. ובהשוכר את הפועלים (ב"מ פ"ד). פריך וליחשוב נמי ר' יוחנן ומשני הדרת פנים לא הוה ליה: אמגושא. מכשף: טעט
שכ"י. חופר המתים והפשיטו בגדיהם: אהא אב"י כו'. בצביל שהיה העובד כוכבים אזהרו: ההוא דאמר לכו. מלוא תממת מיתה היה
ומחלק נכסיו לבניו על פיו: חביתא דעפרא. אני מניח לאחד מצני. ודק חכמה אמר שלא יצינו הכל שהוא עשיר ובעל נכסים:
חביתא דגרמי. חבית מלא עלמות: אודרא. מוכין: אים לנו ארעא. נשמיר לכם קרקע מאנשים דאס כן היינו חביתא
דעפרא. והנהמות שיש בהן עלמות וזה חביתא דגרמי: בוספרקי. כל מיני נגדים עשויין ממוכין: לחד ברא. לאחד מצני אותו
שיצרכו בית דין: חבוטו. הכו הכאות על קברו. ולנסותו נתחין שאותן שהן ממורים הן עזי פנים וילכו לחבוטו: אמר לכו
כולהו נכסי דהאי. שלא רצה לחבוט על קברו של אביו שזה הוא הגנוע שצנעו ומסתבבל לזה אהב יותר. ויפה דן רבי בנאה דלא
סיין כהא אלא שודא שודא שלא רצה לחבוט והכי נמי אמרינן גבי ההוא דאמר נכסי לטוביה כו' (כמוצות דף פ"א):
אולו. תשעה האמין: אכלו ביה קורנא. הלשינו עליו: אולא דביסהו. דרבי בנאה ללעוק אל בית המלך בלשון חכמה כדי שלא
יצינו הם אלא על ידי בעלה: ואכלו בישריה. של עבד: וקמלו ביה מיא. שואצים בו מים בעורו ומשקו ביה בעורו לחברייה לצני
הישיבה: לחכימא דיהודאי. לרבי בנאה: זרנוקא. נוד של עור. וכך אמרה תיש הוה לי וגלוהו ממני ושטוהו ואכלו את הבשר ומן העור
עשו חמת ושואבין בו מים ושומין בו: באבולא. על דלתות השער היה כתוב כדי שילמדו משם בני אדם: כל דיין. המיוחד לדון דיני העיר
וזמנין דמיתקרי לדינא שמובעין אותו לדון על ממון שמובעין ממנו: לא שמיא דיין. ופסול לדון דינין דלואיב בלע הוא יקבל שומד:
ומזמין

למדורה. שיושבין סביבה
קדרות כך מניח גלוי
מכאן ומכאן ומקין קדרות
סביב המפה: כל שאין
תחתיה אלא סנדליו בימות
החמה. לפי שיבמות המטה
שאין טוט נעלין מנעלין
ומשמין הנטליון עד
לימות הגשמים ואותן
סנדליו יהיו מונחין תחתיו
בימות החמה ולא יותר. וכן
בימות הגשמים (משמין)
המנעלים לפי שסוד
להניח ארכלין ומשקו
וכיום אחרים תחת המטה
מפני שרוח רעה שורה
עליה: ושל ע"ה. שאינו
מקפיד מניח הכל תחת
מטו ורומה לאוצר בלום
כאוצר המאלל שמחין
בו רוב מינין: היה
מציינן מערתא (אתא) והוה
נגנס כמערה ומדו ארבה
ודרבה וכמה מקום תפסת
הכוכין שבחובה והיה יוצא
חוץ על גבה מן הפתח
ומכין כחיה מקום מוחין
דקברים בתוכה ומצינו אותו
מקום שלא יכנסו שם
כגון ויאלו טהרות כדמות
שטומא בוקעת ועולה
ושאר מקום המערה שלא
יהיו הקברים כנגדה מותר
לעבור על גבה: דיער
באי עלמא ליכא. אינו
צריך להניח מפני שרה
שלא יכנס: בדמות דיוקני.
היה הקברים כנגדה מותר
עצמה. של אדם הראשון.
אל תסתכל שוכבא בצלם
של מעלה: א"ר בנאה והא
בעינא ליבנס למערה שלו
בשביל לציון: אמרה לו בת
קול אין את צריך כמדת
החיצונה שאברהם מניח בה
כך מדת הפנימית של אדם
לפי שאברהם האדם הגדול
כאדם הראשון. ולמ"ד
דמדת המכפלה שריתה
כפולה בית ועליה היו הכי
קאמרי לר' בנאה כמדת
העליונה ששם אברהם
כן מדת התחתונה ששם
אדם הראשון: דאודרי.
דבר העשיר ממוכין צמר
שנורין מן הבגדים:
כמתקי. כרים וכסות
ומצעות עשין מאודרין:
באיסורא. דנות: אולא
דביתוהו לכו מלכא אמרה
להו עבדא הוה לי וכי:
אמר להו זרנוקא. עבדא
היינו בהמה ששחטו אותה
ופסקו ראשה והפשיטו
העור שלה ועשו ממנו נוד
לשאו בו מים מן הבור:
הואיל וחכים כולי האי
ליתוב אבבא. דחצו המלך:
באבולא. על גב השער.

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

נמ.

עין משפט
גר מצוה

(א) אלו שילוחו יעבדו.
(ב) מכותב כפ. (ג) ונעל כב.
(ד) לקח קשה. (ה) ושיעור
(ו) וכל המעשים.

תורה אור השלם

1 ואם יתקפו האדם
השנים יעמרו נגדו והחוט
המשלש לא במחירה
יתקף: קהלת ד' ב'

הגהות הב"ח

(א) הרי"ף ד"ה דמיא ט"ו
דלא תיבול לא כן דמיא ט"ו
ה"ו:

מוסר רש"י

מדת סדום. זה נהנה ח"ו לא
מקר ועליו. לא היו עשירי
טובה: מכותב קב. עלי של
עובדי: מכותב קב. עמל (אמת
פיה מ"ו) האומר עלי של
עלן ע"ן וז מה ענינים של
אחרים וז מה עדים וקטנו
ספס.

רבינו גרשום

המזוהלת. היינו צנוע גדול
שמותו נבדל כל הבית אם
מקלחת מים לחצר חבירו
יש לו חוקה לפי שהיא
גדולה: בשלמא להני תרי
לישני קמאי שפיר. ולמכור
אין לו חוקה מרוח אחת
ושאם היה ארוך מקצו
משאר במזוהלת שלם לא
חוקה: אלא למי"ד שאם לא
לבנות החתיר. של מרוב:
מאי נפקא ליה מינה. ובישל
המזוהלת והלא מקבל הוא
מימי של בחור של בנין:
הכא במזוהלת של בנין:
שעשויין כן אבנים וכן
סיד עוקנין דאבני ריה
בעל המזוהלת לא יניח
לו דחירתא אשתי. שאם
יגע בנין למזוהלת יקלפק
אותה. ואם לא היה רוח
למים לקבל ולצאת ישמע
שם במזוהלת ויקלפק
הכותל: לדידי קני לי כמיא
דאיגור. לקבל ולעשות
מחן צרכי: רבי אשיאי
אומר מעכב. לו שלא
לזכותה: ור' אשיאי
שאמר דמעכב כמו שאמר
ר' ביאסי קנינו שהוא שלישי
לו: שאין לו ר' חזקיה.
מעלה: אין לו חוקה: אם
יש לו מלבן בחצר חבירו
כמו שפה מתחתיה שמשפט
בצד: מ"ש גבי סולם
דלא קמפרש. במתני איהו
סולם: וזו אמר ארי
יהודה דמתני קאי ואמר
למטה מד' אמות אי אכא
חלון בחצר חבירו יש לו
חוקה ויכול למחות משום
היוק ראה ואי לא מינה
יש לו חוקה: ואי למעלה
מד' אמות קאי. דליכא
היוק ראה אין לו חוקה
כפני שאין יכול למחות
האי הואיל דלא מיקל ליה
הלכך אין לו חוקה מפני
שאין יכול למחות: וכן
שחך אבל לא מחיל: ור'
אילעא אמר אפי' למעלה
מד' אמות אין לו חוקה.
דלכך שחך דלא מיקל ליה.
ויכול למחות ולעכב לו מתי
שריצה: בכופין על מרח
סדום. רב שאין מיקל לו
ומתויל לחבירו כגון חלון
למעלה מד' אמות דר' יוצא
סבר כופין שלא יעכב ולהכי
קאמר שאין יכול למחות

הן המזוהלת יש לה חוקה. ובמאי דקתני המרוב אין לו חוקה קאמר
אבל המזוהלת יש לה חוקה: בשלמא למאן דאמר הנך תרתי שפיר.
למשאל דאמר אין לו חוקה מרוח אחת שפיר אינטרין למימר
אבל המזוהלת יש לה חוקה דכדכר קביעות הוא ואין רגילין לעקרה

ממקום למקום וכן דר' חנינא שאם
היה ארוך מקצרו אבל המזוהלת יש
לה חוקה ואין מקצרו אותה: אלא
למאן דאמר. גבי מרוב דלהכי אין
לו חוקה שאם רצה לבנות תחתיו
בונה מאי שגא מזוהלת דקאמר יש לו
חוקה שאין בנין תחתיה מאי נפקא
ליה מינה לבעל מזוהלת אי בני בעל
חצר מונה הא לא מספיד מידי ובעל
חצר לא שעבד לו חצירו למזוהלתו
לדבר שאינו מיקל לו: של בנין.
אבנים: דאמר לא ניסא לי. שתבנה
תחתיה: דחירתא אשתי. לומר
מזוהלת שלי תפול נקול מקצות והגרור
וכל כלי כחול בהננות בניך. אבל גבי
מרוב (א) לא חשיב כל כך אפילו
היו של בנין בונה תחתיו אי נמי הא
דקא מפליג בין מרוב למזוהלת היינו
משום דתסא מרוב של ע"ן וסמס
מזוהלת של אבנים: איגור. של
שופין: לדידי נמי קני לי מיא
דאיגור. להשקות בהמותי שעל
מנת כן נתרצתי לך ודמי למקח
וממכר שאני שעבדתי לך חצירי
בשגיל מיימין ואם אתה חוזר כך אני
לא לחזור בני: מעכב. על בעל הגג:
אינו מעכב. דלא שעבד לו מימימי
אלא כל ימי שיהיו יורדין לחצירו:
אוול שילוח לרכי ביסא. אצו של ר'
חמא וקנו של רבי אושעיא: לא
במהרה יתקו. כדררשמי נמי (ב"מ
דף פה.) מפני זרעך ומיני זרעך
וגי' מדרו שלישי ואילך תורה מזוהלת
על אכסניא שלה: זה ר' אושעיא.
שאמר כווקני: חווקין. שליכות
אשקלייני"ש: וקבעי גמרא מ"ש גבי
סולם דלא קמפרש. מתני' שיעורא
כי היכי דקמפרש גבי חלון: משום
דקבעי לאיפולגוי רבי יהודה. גבי

במזוהלת ש' בנין עסקינו. אבל מרוב סתמו של עך ואין עושין
אותו של בנין ור"מ וליפולג במזוהלת עלמה בין של
בנין לשל עך וי"ל דניחא ליה במתניתין לאשמועינן במרוב דיש למקומו
חוקה: והחוט המשולש לא במהרה יתקף. כמה היו שהן
ואכזותיהם ואצות אכזותיהם היו
תלמידי חכמים ולא קאמר עליהם
החוט המשולש אלא הכא הכא היינו
טעמא לפי ששלשתן ראו זה את זה
והא דמוכיר ר' אושעיא קודם רבי
חמא אצו במחלוקת לפי שהיה גדול
יותר מדאי כדאמר (עירובין דף נג.)
לכן של (ר' אושעיא) כפחה (היכל)
זה ר' אושעיא ואמר נמי ר' אושעיא
דדורו כר"מ צדורו שלא יכלו צדוריו
לעמוד על סוף דעתו:

למטה מד' י"ש לו חוקה. ר"מ
מפרש דאי"ר צחלון
מזרית אבל צחלון קורי או שעשוי
לאורה שהוא דבר קביעות אפילו
למעלה מארבע אמות יש לו חוקה
והביא ר' אבהו מדתניא לעיל (דף כג):
החלונות בין מלמעלה בין מלמטה
ד"א ותני עלה מלמעלה שלא יעמוד
וראה אלמא אפי' למעלה מד' אמות
יש לו חוקה כיון דהוי דבר קביעות
ואומר רש"י דאין נראה משם
ראה דאף על פי שהוא יותר מד'
אמות לעומד בחוץ לעומד בפנים
לא היו למעלה מארבע אמות כגון
שאותן חלונות צעלייה אי נמי מיירי
כגון שיש לו עדים או שגור:

עד טפח י"ש לו חוקה ויבול למחות.
אפילו צעל הגג צעבל החצר
דאין לומר דוקא צעבל החצר צעבל
הגג אבל צעל הגג צעבל החצר לא
יכול למחות דהא קמי צסיפא פחות
מטפח אין יכול למחות ומפרש רב
הונא היינו צעל הגג צעבל החצר
אבל צעל החצר צעבל הגג יכול
למחות אלא על כרחך צעפא אפילו
צעל הגג יכול למחות צעבל החצר
וטעמא דצעפא יכול למחות דברים
גדולים המכבדים על הכותל אז אם
יניח עליו כלי מלא מים וישפך ויתקלקל הכותל ובעל החצר יכול
למחות משום היוק ראה ונלמא דס"ד בגמרא למימר דרבי יהודה
ליח ליה היוק ראה מכל מקום כשישים כלי מלא מים פעמיים שיפול
ויטעטש כל החצר ופעמיים שיפול על ראש צעל החצר ומיירי תוך
ג' אבל אחר שהחוק אין יכול למחות צעל החצר צעבל הגג ועוד יש
לפרש דדוקא אחר ג' איירי ויכול למחות צעל הגג צעבל החצר ולא
מעטס דפרישית אלא משום דיש לו תשמיש לבעל הגג על היוז
רואה להשתמש בו כל שעה ולא יניח את צעל החצר להשתמש בו
אבל בתוך ג' שלא החוק אין יכול למחות צעבל החצר אבל צעל
החצר צעבל הגג יכול למחות והוי כמו לרז הונא צפחות מטפח והא
דמפליג בין טפח לפחות הא צהא תליא דנעטפח דמהני ציה חוקה יכול
למחות צעבל החצר אבל צפחות מטפח דלא הויא חוקה אין יכול למחות:
ואפילו

עשות שכונו שם חלון כדמפרש טעמא לקמיה זימנין דמותבא שרשיפא
וקא חזית צבתי. ור' יוצא לא חייש להכי דלא חזיפי אינסי כולי האי למיעבד הכי: מדת סדום. און מהנה לחצירו אע"פ שאין חסר צדך
כלום. לר"ז כופין דלמעלה מד' אין מניחין אותו למחות שהרי אינו חסר כלום ולרבי אילעא אין כופין ויכול למחות: ושאי הכא. דליכא
חסרון: שרשיפא. ספקל: הוא דאסא וכו'. רוצה היה לעשות חלון קורי למעלה מד' אמות וחצירו היה מוחה בידו: עביד ליה כר'
אילעא. אלמא הכי הלכתא: אמר שמואל ולאורה אפילו על שהוא יש לו חוקה. חלון העשוי ליכנס ממנו אור במקום אפל לא צענין
חלון קורי אלא אפילו כל שהוא יש לו חוקה דחלון העשוי לאורה דקביעותא דכל הימים אדם נריך לאורה וכיון שעשה חלון זה לכל
הימים עשאו והיה לו לבעל חצר למחות צחון ג' ומדלא מיחה איכא למימר דנרשותא עשה ומתני' לאו צחלון העשוי לאורה מיירי אלא צחלון
העשוי לשמור גנות ולפרסמים הוא חוקה חלון: ב"מ. היוז יכול לעטף שם בנין לקמור את היוז דכולי האי לא היה צריך לזיבא אלא צעל
טפח בולט מכתלו ופחד צדורו דאין חוקה חלון: ב"מ. היוז יכול לעטף שם בנין לקמור את היוז דכולי האי לא היה צריך לזיבא אלא צעל
החצר להוציא זין טפח בחצרו בלא רשותו שהרי יכול למחות דקתני ואזיל ומדלא מיחה בתוך ג' איכא למימר דנרשותו הוציא:
ויכול

רעא א מ"י פ"ה ס"ה
שכטס ה"ה ס"ה
עשין פ"ב טושי"ע ח"מ ס"י
ק"ג ספ"ק ז'
רע"ב ב מ"י ס"ה ה'
טושי"ע ס"ה ס"ה ז'
רע"ג ג מ"י ס"ה ו'
ז טפח עשין א"ה טושי"ע
ח"מ ס"י ק"ג ספ"ק ז'
רע"ד ד מ"י ס"ה ח'
טושי"ע ס"ה ס"ה ו'
ערה ה מ"י ס"ה ט'
טושי"ע ס"ה ס"ה ז'
רע"ו ו מ"י ס"ה י'
טפח עשין פ"ב טושי"ע
ח"מ ס"י ק"ג ספ"ק ז'.

לעזר רש"י

אשקלוינו"ש
[אשקלוינו"ש]. מדרגתי.

רבינו גרשום

רבי אילעא סבר ויכול למחות
קסבר דאין כופין: דכולי
עלמא. דאפי' ר' אילעא
אמר דכופין: א"ה הכי אמאי
אמר דכולי למחות. דאמר
ליה זימנין דמוחבת מידי
תיחך עד דקיימת תרתי
חלון וחזית מיניא ותסתכל
כלום מה שבחצירי: ההוא
דאתא לקמיה דר' אמי.
שריה לו חלון בחצר חבירו
למעלה מד' אמות: כר'
אילעא. דאין לו חוקה
ויכול למחות: אמר שמואל
ולאורה אפי' כל שהוא הר'
זו חוקה. כלומר אם פתח
חלון בחצר חבירו למעלה
מד' אמות לצדך אורה בני
חבירו ולא מיחה אפי' כל
שרוא שאין ראש אדם נכנס
בו ואפי' שאין לו מלבן
הריא חוקה ואין יכול בעל
חצר לזכותה ולא להאפיל
עליו: מ"סאקא הויו דזעפא.
שאם יש לו לאדם זין ויצא
מכותלו לחצר חבירו עד
טפח יש לו חוקה בחצר
כשיעור טפח. שאלמלא
שיש לו חוקה בחצר לא
היה מניחו להוציא בה זין
כשיעור טפח: מפני שיהיה